ଗୁରୁ ବସବରାଜ ଓରଫ୍ ବୀନେ ସେଟ୍ଟାପା।

ବନାମ

କର୍ଣ୍ଣାଟକ ରାଜ୍ୟ

(ଅପରାଧିକ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା। 1325/2012)

ଅଗଷ୍ଟ 29, 2012

[କେ. ଏସ୍. ରାଧାକ୍ରିଷ୍ଣନ ଏବଂ ଦୀପକ ମିଶ୍ର, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ପିଙ୍ଗଳ ସଂହିତା, 1860-ଧାରା 279, 337, 338 ଏବଂ 304- A- ଅନୁଯାୟୀ ଅଭିଯୋଜନ, ମୋଟର ଯାନ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 187 ସହିତ-ମୋଟର ଦୁର୍ଘଟଣା-ଅନେକଙ୍କୁ ସାଧାରଣ ଆଘାତ, ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ଗୁରୁତର ଆଘାତ ଏବଂ ଜଣଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ-IPC ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଅଭିଯୁକ୍ତ-ଡ୍ରାଇଭରଙ୍କୁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବା ଏବଂ ମୋଟର ଯାନ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧ ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ଘୋଷଣା କରିବା ପାଇଁ ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ- ଅଭିଯୁକ୍ତକୁ ଛଅ ମାସ ଜେଲଦଣ୍ଡ ଏବଂ ଜୋରିମାନା ଏଥି ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଅଧିକ ଜେଲଦଣ୍ଡ ବ୍ୟବସ୍ଥା - ଅପିଲୀୟ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦଣ୍ଡାଦେଶକୁ ସମର୍ଥନ କରିଥିଲେ କିନ୍ତୁ ଜୋରିମାନା ଦଣ୍ଡାଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରିଥିଲେ-ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅପିଲୀୟ ଅଦାଲତର ଆଦେଶକୁ ବଜାୟ ରଖାଯାଇଥିଲା -ଆବେଦନରେ, ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଲା :ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେବା ଯଥାର୍ଥ-ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ଦ୍ରୁତଗତି ଏବଂ ଅବହେଳା ଯୋଗୁଁ ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟିଥିବା ଅଭିଯୋଜନ ପକ୍ଷ ପ୍ରମାଣ କରିଛନ୍ତି-ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅଦାଲତଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଦଣ୍ଡ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ହସ୍ତକ୍ଷେପର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ-ଦଣ୍ଡାଦେଶ/ଦଣ୍ଡାଦେଶ - ମୋଟର ଯାନ ଅଧିନିୟମ , 1988- ଧାରା 187 ।

ଦଣ୍ଡାଦେଶ/ଦଣ୍ଡାଦେଶ- ଦଣ୍ଡରେ ସମାନୁପାତିକତା -ମୋଟର ଦୁର୍ଘଟଣା ମାମଲାରେ-ଗାଡ଼ି ଚଲାଇବା ସମୟରେ ସତର୍କ ନ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଦଣ୍ଡ ଆଖି ଖୋଲିଦେବା ଭଳି କାମ କରେ-ଅପରାଧ ଏବଂ ସାମାଜିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ ଏହାର ପ୍ରଭାବକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଉପଯୁକ୍ତ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ନ୍ୟାୟାଳୟର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ-

କ୍ଷତିପୂରଣ - ମଞ୍ଜୁର, Cr.P.Cର ଧାରା 357 (3) ଅନୁଯାୟୀ-ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଲା : ଏପରି କ୍ଷତିପୂରଣକୁ ସମସ୍ତ ପରିସ୍ଥିତିରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଦଣ୍ଡ ପାଇଁ ଏକ ବିକଳ୍ପ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବ ନାହିଁ ଅପରାଧିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା, 1973- ଧାରା 357 (3)-ଦଣ୍ଡାଦେଶ/ଦଣ୍ଡାଦେଶ ।

ଅପରାଧିକ ଆଇନ-ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ଏବଂ ଦଣ୍ଡାଦେଶ- ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ।

ଆବେଦନକାରୀ-ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ 1988 ମସିହାର ମୋଟର ଯାନ ଅଧିନିୟମ, ଧାରା 187 ସହିତ ପଠିତ IPCର ଧାରା 279, 337, 338 and 304- A ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଅଭିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ଅଭିଯୋଗ ପକ୍ଷର ମାମଲା ଥିଲା ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଏକ ପୁରୁଣା ଟ୍ରେଲର ସହିତ ସଂଲଗ୍ନ ଏକ ନୂତନ ଟ୍ରାକ୍ଟର ଚଳାଉଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ଅନେକ ଲୋକଙ୍କ ସହିତ ମାଲ ସାମଗ୍ରୀ ଲଦା କରାଯାଇଥିଲା । ଟ୍ରେଲରଟି ଓଲଟି ପଡ଼ିବାରୁ ଅନେକଙ୍କୁ ସାଧାରଣ ଆଘାତ ଲାଗିଥିଲା ଏବଂ 3 ଜଣଙ୍କୁ ଗୁରୁତର ଆଘାତ ଲାଗିଥିଲା, ଯାହା ମଧ୍ୟରୁ

ଜଣେ ଆହତ ହୋଇ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ । ଅଭିଯୁକ୍ତ **Cr.P.C.**ର ଧାରା **313** ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କ ବୟାନରେ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଦୁର୍ଘଟଣା ଯାନ୍ତ୍ରିକ ତ୍ରୁଟି ଯୋଗୁଁ ଘଟିଛି, ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଏବଂ ଅବହେଳା ଯୋଗୁଁ ଗାଡି ଚାଳନା ଯୋଗୁଁ ନୁହେଁ । ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ଅଧିନିୟମର ଧାରା **187**ରୁ ଦୋଷମୁକ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ **IPC** ର ଧାରା **279, 337, 338** ଏବଂ **304- A** ଅନୁଯାୟୀ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିଥିଲେ । ଅପିଲୀୟ ଅଦାଲତ ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତକୁ ସମର୍ଥନ କରିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ **IPC**ର ଧାରା **279** ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଜୋରିମାନା ଦଣ୍ଡକୁ ବାତିଲ କରିଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅପିଲୀୟ ଅଦାଲତର ଆଦେଶକୁ ସମର୍ଥନ କରିଥିଲେ ।

ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆବେଦନ କରି, ଆବେଦନକାରୀ ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ଦୁର୍ଘଟଣା ଯାନ୍ତ୍ରିକ ତ୍ରୁଟି ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥିଲା, ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଏବଂ ଅବହେଳା ଗାଡି ଚାଳନା ଯୋଗୁଁ ନୁହେଁ; ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ **IPC**ର ଧାରା **279** ଅନୁଯାୟୀ ଦୋଷମୁକ୍ତ କରାଯିବା ପରେ ଅନ୍ୟ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଦଣ୍ଡିତ କରାଯାଇପାରି ନଥାନ୍ତା; ଏବଂ ଘଟଣା ସମୟରେ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ବୟସ **(22 ବର୍ଷ)** ଏବଂ ତାଙ୍କର ବିବାହ ଉତ୍ସବକୁ ହ୍ରାସକାରୀ କାରକ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଉ ଏବଂ ଜେଲଦଣ୍ଡାଦେଶକୁ ପୂର୍ବରୁ ଭୋଗ୍ୟ ସାରିଥିବା ଜେଲଦଣ୍ଡ ପୂର୍ବରୁ ହୋଇଥିବା ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ରଖାଯାଉ ଏବଂ ଜୋରିମାନାର ପରିମାଣ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଉ ।

ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରି

ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଥିଲେ : **1.** ନଥିରେ ଆଗତ ତଥ୍ୟ ର ସତର୍କତାର ସହିତ ଯାଞ୍ଚ କରି, ସମସ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସ୍ୱାଧୀନ ସାକ୍ଷୀ ତଥା ମୋଟର ଯାନ ନିରୀକ୍ଷକ **PW-10** ଙ୍କ ପ୍ରାମାଣିକ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଛନ୍ତି । ଟ୍ରାକ୍ଟରରୁ ଟ୍ରେଲରଟି ଅଲଗା ହୋଇଯିବା ଏବଂ ଟ୍ରାକ୍ଟରଟି କେତେ ଦୂର ଚାଲିବା ଯୋଗୁଁ ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟିଲା, ତାହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶ କରେ ଯେ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା ଗାଡ଼ିଟି ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଅସାବଧାନତା ଭାବରେ ଚଲାଯାଇଥିଲା । ଯାନ୍ତ୍ରିକ ବିଫଳତାର ଆଳରେ ଇନ୍ସପେକ୍ଟରଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇନଥିଲା । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଯାହା ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କରାଯିବାକୁ ଚାହୁଁଛି, ତାହା ହେଉଛି ଯେ **PW-3** ଦର୍ଶାଇଛି ଯେ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ବିଫଳତା ଯୋଗୁଁ ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟିଛି । ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ ତଥା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ **PW-3** ଙ୍କ ପ୍ରାମାଣିକ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିନାହାଁନ୍ତି କାରଣ ସେ କେବଳ ଜଣେ କୃଷିଜୀବୀ, ଯେତେବେଳେ ମୋଟର ଯାନ ନିରୀକ୍ଷକ ସମେତ ଅନ୍ୟ ବୈଷୟିକ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ ଦ୍ରୁତଗତି ଏବଂ ଅବହେଳାପୂର୍ଣ୍ଣ ଗାଡି ଚାଳନା ବିଷୟରେ ବୟାନ ଦେଇଛନ୍ତି । ପ୍ରମାଣକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରି; ବିଚାରଣ ବିଚାରପତି ତଥା ଅପିଲୀୟ ବିଚାରପତି ଦ୍ରୁତଗତି ଏବଂ ଅବହେଳାପୂର୍ଣ୍ଣ ଗାଡି ଚାଳନା ସମ୍ପର୍କରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଫେରାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତଥ୍ୟଗତ ସ୍କୋରର ବିଶ୍ଳେଷଣକୁ ବିକୃତ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ତେଣୁ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ଅନିଶ୍ଚିତ କରାଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । **[ଅନୁଚ୍ଛେଦ 12] [198- C- F, H; 199- A]**

2. ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ଏବଂ ଦଣ୍ଡବିଧାନ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଅଛି । ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେଉଛି ଜଣେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଅପରାଧର ପ୍ରମାଣ । ଏହା ଅପରାଧର ଦୋଷର ପ୍ରମାଣ । ଦଣ୍ଡ ଉପାଦାନ

ହେଉଛି ଦଣ୍ଡ । ତତ୍କାଳୀନ ମାମଲାରେ, ଯେପରି ଅପିଲୀୟ ଅଦାଲତର ରାୟ ଦର୍ଶାଇବ, ଏହି ମତ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ଯେ **IPC**ର ଧାରା **279** ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ପୃଥକ ଦଣ୍ଡ ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ ଏବଂ ତଦନୁସାରେ, ଉକ୍ତ ଦଣ୍ଡକୁ ରଦ୍ଦ କରାଯାଇଛି । ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରାୟ ପଢିବା ଦ୍ୱାରା ଏହା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୁଏ ଯେ **IPC**ର ଧାରା **279** ଅନୁଯାୟୀ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେବାକୁ ରଦ୍ଦ କରାଯାଇନାହିଁ । ଏହା ଲକ୍ଷ୍ୟଯୋଗ୍ୟ ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦ୍ରୁତଗତିରେ ଏବଂ ଅବହେଳା ସହିତ ଗାଡି ଚାଳନା କରିବା ଫଳରେ ଟ୍ରେଲରରେ ଯାତ୍ରା କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଆହତ ହୋଇଥିଲେ ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଛି । ଏଥିରେ କୌଣସି ଅଭିଯୋଗ ନାହିଁ ଯେ କିଛି ଗୁରୁତର ଆହତ ହୋଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଜଣେ ଗୁରୁତର ଆହତ ହୋଇ ପ୍ରାଣ ହରାଇଛନ୍ତି । ତେଣୁ, **IPC**ର ଧାରା **279** ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧରୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଦୋଷମୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ବୋଲି ଆବେଦନ ଗ୍ରହଣଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ । **[ଅନୁଚ୍ଛେଦ 13] [199-D-E; 200-A-C]**

ରାମ ନାରଙ୍ଗ ବନାମ ରମେଶ ନାରଙ୍ଗ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ **(1995) 2 SCC 513:1995 (1) SCR 456**-ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ

3.1. ଅପରାଧ ଏବଂ ଦଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ସମାନତା ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଅପରାଧ ଘଟାଇବା ଏବଂ ସାମାଜିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ ଏହାର ପ୍ରଭାବକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଉପଯୁକ୍ତ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ନ୍ୟାୟାଳୟର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ନ୍ୟାୟ ପାଇଁ ସାମୂହିକଙ୍କ ଆହ୍ୱାନ, ଯେଉଁଥିରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଦଣ୍ଡ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ, ତାହାକୁ ହାଲୁକା ଭାବରେ ଅଣଦେଖା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । **[ଅନୁଚ୍ଛେଦ 29] [206- E- F]**

3.2. ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ଦଣ୍ଡ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ସତର୍କତାମୂଳକ ଶିକ୍ଷା ସଦୃଶ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ, ଯେଉଁମାନେ ରାସ୍ତାରେ ଯାନବାହନ ଚଳାଇବା ସମୟରେ ସତର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ କରନ୍ତି ନାହିଁ ଏବଂ ଅସାବଧାନ ମନୋଭାବ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରନ୍ତି; ସମ୍ଭବତଃ ସେମାନେ ଏହି ଧାରଣା ପୋଷଣ କରିଥାନ୍ତି ଯେ, ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଅନୁକମ୍ପା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଯିବ, କିମ୍ବା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଜୀବନ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ 'ଅବିବେକୀ ବାଳକମାନଙ୍କ ହାତରେ ଥିବା ମାଛି' ପରି ତୁଚ୍ଛ ଓ ମୂଲ୍ୟହୀନ । ସେମାନେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୁଲିଯାଆନ୍ତି ଯେ, ଅନେକ ଲୋକଙ୍କ ଜୀବନ ସେମାନଙ୍କ ହାତରେ ନିର୍ଭର କରେ; ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ବେପରୁଆ ଓ ଅବହେଳାପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଜଣେ ମଣିଷର ଜୀବନର ସୁରକ୍ଷାର ମହତ୍ତ୍ୱକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅପମାନଜନକ ଭାବରେ ନଷ୍ଟ କରିଦେବା ।**[ଅନୁଚ୍ଛେଦ 28] [206-D]**

3.3. କୌଣସି ମୋଟର ଦୁର୍ଘଟଣାରେ, ଯେତେବେଳେ ଅନେକ ଲୋକ ଆହତ ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟେ, ସେତେବେଳେ ତାହା ସମାଜରେ ଏକ ଆଲୋଡ଼ନ ସୃଷ୍ଟି କରେ; ସବୁଆଡ଼େ ଭୟର ବାତାବରଣ ବିଦ୍ୟମାନ କରେ । ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଅବହେଳା ସମୂହର ଶାନ୍ତିକୁ ଛିନ୍ନଭିନ୍ନ କରିଦିଏ । ଏପରି ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟିଲେ, ତାହାର ପ୍ରଭାବ ସମାଜର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରରେ ଅନେକ ଲୋକଙ୍କୁ ପୀଡ଼ିତ କରିବା ସହିତ ସାମାଜିକ ଢାଞ୍ଚାରେ ଏକ ଅବକ୍ଷୟ ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବେ ଏବଂ ପରୋକ୍ଷ ଭାବେ ପ୍ରଭାବିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ବେଦନା ଓ ମାନସିକ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଏପରି ଭୟାବହ ପ୍ରଭାବ ପକାଇପାରେ, ଯାହା ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନର ସଦୃଶ

ହୋଇଥାଏ । ଏହାର ସମାଜ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଭାବ ପଡ଼େ ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ମଦ୍ୟପ, ଅବହେଳାପରାୟଣ କିମ୍ବା ଅତ୍ୟଧିକ ସାହସ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁଥିବା ଚାଳକମାନଙ୍କର ବେପରୁଆ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ଯୋଗୁଁ ଏପରି ଦୁର୍ଘଟଣା ବାରମ୍ବାର ଘଟେ, ସେତେବେଳେ ଏହି ପ୍ରଭାବ ଆହୁରି ଅଧିକ ଅନୁଭୂତ ହୁଏ; କାରଣ ଏପରି ଚାଳକମାନଙ୍କର ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପ୍ରତି, ଏକ ଅର୍ଥରେ, କୌଣସି ଚିନ୍ତା ନଥାଏ । ମୋଟର ଯାନ ଅଧିନିୟମ, **1988**ର ବ୍ୟବସ୍ଥାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ବିଷୟଟି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରର ଅଟେ । ଧାରା **357 (3)** ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ, ଯେଉଁଥିରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ରହିଛି ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଦଣ୍ଡିତ କରାଯାଇଛି, ସେଥିପାଇଁ କୌଣସି କ୍ଷତି କିମ୍ବା ଆଘାତ ହୋଇଛି, ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ସମାନ ପରିମାଣରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ, ଏହାର ଏକ ଭିନ୍ନ ରୂପ ଅଛି ଏବଂ ଏହାକୁ ସମସ୍ତ ପରିସ୍ଥିତିରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଦଣ୍ଡ ପାଇଁ ଏକ ବିକଳ୍ପ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବ ନାହିଁ । **[ଅନୁଚ୍ଛେଦ 26] [205- E- H; 206- A]**

3.4. ଦୁଇଟି ଦିଗ, ଯଥା, **(i)** ଦୁର୍ଘଟଣା ସମୟରେ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ବୟସ; ଏବଂ **(ii)** ତାଙ୍କର ବର୍ତ୍ତମାନର ବୈବାହିକ ସ୍ଥିତି, ହ୍ରାସକାରୀ କାରଣ ଭାବରେ ଆଲୋକିତ କରାଯାଇଛି । ସାମାଜିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ସାମୂହିକ ବିବେକ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କଷ୍ଟକୁ ତୁଳନା କରି, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଦୃଢ଼ କରାଯାଇଥିବା ମୂଳ ଦଣ୍ଡ କୌଣସି ହସ୍ତକ୍ଷେପର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ଏବଂ ତଦନୁସାରେ, ନ୍ୟାୟାଳୟ ମଧ୍ୟ ଏଥିରେ ସହମତ । **[ଅନୁଚ୍ଛେଦ 15 ଏବଂ 30] [200-G; 207-D-E]**

କର୍ଣ୍ଣାଟକ ରାଜ୍ୟ ବନାମ କ୍ରିଷ୍ଣା ଓରଫ ରାଜୁ **(1987) 1 SCC 538:1987 (1) SCR 1103;** *ସେବକ ପେରୁମଲ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମ ତାମିଲନାଡୁ ରାଜ୍ୟ* **(1991) 3 SCC 471:1991 (2) SCR 711;** *ଜଶୁଭା ଭରତସିଂହ ଗୋହିଲ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ଗୁଜରାଟ ରାଜ୍ୟ* **(1994) 4 SCC 353;** *ଦଲବୀର ସିଂହ ବନାମ ହରିୟାଣା ରାଜ୍ୟ* **(2000) 5 SCC 82:2000 (3) SCR 1000;** *କର୍ଣ୍ଣାଟକ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ଶରଣପ୍ପା ବାସନଗୌଡ଼ା ଆରେଗୌଦାର* **(2002) 3 SCC 738:2002 (2) SCR 692;** *ରାଜ୍ୟ ଏମ୍. ପି. ବନାମ ସଲିମ ଓରଫ ଚାମାରୁ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ* **(2005) 5 SCC 554 :2005 (1) Suppl.SCR 562;** *ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ବଲୱିନ୍ଦର ସିଂହ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ* **(2012) 2 SCC 182;** *ଆଲିଷ୍ଟର ଆନ୍ଥୋନୀ ପାରେଇରା ବନାମ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟ* **(2012) 2 SCC 648;** *ରାଜ୍ୟ Tr. P.S. ଲୋଧି କଲୋନୀ, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ ବନାମ ସଞ୍ଜୀବ ନନ୍ଦା* **2012 (7) ସ୍କେଲ 120;** *ରତିରାମ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ପୋଲିସ୍ ଇନ୍ସପେକ୍ଟରଙ୍କ ଜରିଆରେ ଏମ୍. ପି. ର ରାଜ୍ୟ* **AIR 2012 SCW 1772;** *ସିରିଆ ଓରଫ୍ ଶ୍ରୀ ଲାଲ୍ ବନାମ ଏମ୍. ପି. ରାଜ୍ୟ.* **AIR 2008 SC 2314-** ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲା ।

ବି. ନାଗଭୂଷଣମ୍ ବନାମ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ରାଜ୍ୟ **(2008) 5 SCC 730: 2008 (8) SCR 444-**କୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।

ବିଧି ଆଇନ ସନ୍ଦର୍ଭ :

1995 (1) SCR 456	ନିର୍ଭରଶୀଳ	**ଅନୁଚ୍ଛେଦ 13**
1987 (1) SCR 1103	ନିର୍ଭରଶୀଳ	**ଅନୁଚ୍ଛେଦ 16**
1991 (2) SCR 711	ନିର୍ଭରଶୀଳ	**ଅନୁଚ୍ଛେଦ17**
(1994) 4 SCC 353	ନିର୍ଭରଶୀଳ	**ଅନୁଚ୍ଛେଦ 18**
2000 (3) SCR 1000	ନିର୍ଭରଶୀଳ	**ଅନୁଚ୍ଛେଦ 19**
2002 (2) SCR 692	ନିର୍ଭରଶୀଳ	**ଅନୁଚ୍ଛେଦ 20**
2005 (1) Suppl. SCR 562	ନିର୍ଭରଶୀଳ	**ଅନୁଚ୍ଛେଦ 21**
2008 (8) SCR 444	ଉଲ୍ଲେଖ କରାଗଲା	**ଅନୁଚ୍ଛେଦ 22**
(2012) 2 SCC 182	ନିର୍ଭରଶୀଳ	**ଅନୁଚ୍ଛେଦ 23**
(2012) 2 H SCC 648	ନିର୍ଭରଶୀଳ	**ଅନୁଚ୍ଛେଦ 24**
2012 (7) SCALE 120	ନିର୍ଭରଶୀଳ	**ଅନୁଚ୍ଛେଦ 25**
AIR 2012 SCW 1772	ନିର୍ଭରଶୀଳ	**ଅନୁଚ୍ଛେଦ 27**
AIR 2008 SC 2314	ନିର୍ଭରଶୀଳ	**ଅନୁଚ୍ଛେଦ 29**

ଅପରାଧିକ ଆବେଦନ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା : ଅପରାଧିକ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 1325/2012 ।

ଅପରାଧିକ ପୁନରୀକ୍ଷଣ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 2284/2009ରେ ଧାରୱାଡର ସର୍କିଟ ବିଚାରପୀଠ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 21.06.2011 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଏସ୍. ଏନ୍. ଭଟ୍ଟ ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବିଶ୍ରୁତି ବିଜୟ (ଅନିତା ଶେନୋୟଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ) ।

ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦୀପକ ମିଶ୍ରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା । 1. ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

2. ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 136 ଅନୁଯାୟୀ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଆଗତ ଏହି ଆବେଦନରେ, ଧାରୱାଡସ୍ଥିତ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ସର୍କିଟ ବିଚାରପୀଠ ଦ୍ୱାରା ଅପରାଧିକ ସଂଶୋଧନ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 2284/2009ରେ 21.06.2011 ତାରିଖରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶ ଉପରେ ବିଚାର କରାଯାଇଛି, ଯେଉଁଠାରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅପରାଧିକ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 58/2008 ରେ ହୋସପେଟର ବିଞ୍ଚ ଅତିରିକ୍ତ ଦୌରା ବିଚାରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ଏବଂ ଦଣ୍ଡାଦେଶ ସହିତ ସହମତ ହୋଇଛନ୍ତି, ଯେଉଁଠାରେ ଅପିଲୀୟ ଅଦାଲତ ଭାରତୀୟ ପିଙ୍ଗଳ ସଂହିତା, 1860 ର ଧାରା 279 (ସଂକ୍ଷେପରେ "IPC") ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡାଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରିଥିଲେ ଏବଂ ହୋସପେଟର ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀ ନ୍ୟାୟିକ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା IPCର ଧାରା 337, 338 ଏବଂ 304 A ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ଏବଂ ଦଣ୍ଡାଦେଶକୁ ଦୃଢ଼ କରିଥିଲେ ।

3. ଅଭିଯୁକ୍ତ-ଆବେଦନକାରୀ (ଏଠାରେ ପରେ 'ଅଭିଯୁକ୍ତ' ଭାବରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି)ଙ୍କ ବିଚାର ପାଇଁ ପ୍ରମୁଖ ତଥ୍ୟ ହେଉଛି ଯେ 25.03.2006 ରେ, ପ୍ରାୟ 10.15 ଟାରେ, ଅଭିଯୁକ୍ତ-ଚାଳକ ଜାତୀୟ ରାଜପଥ ସଂଖ୍ୟା 13 ରେ ଗୋଲ୍ୟା ନାଏକଙ୍କ ଖୋଲା କୂଅ ନିକଟରେ ପାର୍ଶ୍ୱପଥ ରାସ୍ତାରେ ଏକ ଅଣ-ପଞ୍ଜିକୃତ ନୂତନ ଟ୍ରାକ୍ଟର ଚଳାଉଥିଲେ । ଟ୍ରାକ୍ଟରଟି ବାମ ପାର୍ଶ୍ୱକୁ ଘୁଞ୍ଚି ଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଟ୍ରାକ୍ଟରର ଟ୍ରେଲର ଭିତରେ ବସିଥିବା ଅନେକ ଲୋକଙ୍କୁ ସାମାନ୍ୟ ଆଘାତ କରିଥିଲା ଏବଂ ତିନି ଜଣଙ୍କୁ ଗୁରୁତର ଆଘାତ କରିଥିଲା । ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ଆହତ କୋଟରାଇୟାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଥିଲା । ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ, ସମସ୍ତ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି ଉକ୍ତ ଟ୍ରାକ୍ଟରର ଟ୍ରେଲର ରେ ସେମାନଙ୍କର ଜିନିଷପତ୍ର ସହିତ ଯାତ୍ରା କରୁଥିଲେ ।

4. ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟିବା ପରେ, ସମ୍ପୃକ୍ତ ପୋଲିସ ଉପ-ନିରୀକ୍ଷକ (PSI) ଘଟଣାସ୍ଥଳରେ ପହଞ୍ଚି ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବୟାନ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିଥିଲେ ଏବଂ ପୋଲିସ ଷ୍ଟେସନକୁ ଫେରିବା ପରେ ଏକ FIR ପଞ୍ଜୀକରଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତା'ପରେ ଘଟଣାସ୍ଥଳକୁ ଯାଇ ରେଖା ମାନଚିତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲେ, ସମ୍ପୃକ୍ତ ଗାଡ଼ିକୁ ଜବତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ମୃତଦେହକୁ ଶବ ବ୍ୟବଚ୍ଛେଦ ପାଇଁ ପଠାଇଥିଲେ । ତଦନ୍ତ ସମାପ୍ତ କରିବା ପରେ, ସେ ମୋଟର ଯାନ ଅଧିନିୟମ, 1988ର ଧାରା 187 ସହିତ ପଠିତ IPC ର ଧାରା 279, 337, 338 ଏବଂ 304-A ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅପରାଧ ପାଇଁ ସକ୍ଷମ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଅଭିଯୋଗ ପତ୍ର ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ।

5. ଅଭିଯୋଗକୁ ଯଥାର୍ଥତା ପ୍ରତିପାଦନ କରିବା ପାଇଁ, ଅଭିଯୋଜନ ପକ୍ଷ 10 ଜଣ ସାକ୍ଷୀଙ୍କୁ ପରୀକ୍ଷା କରିଥିଲେ ଏବଂ ପ୍ରଦର୍ଶ P-1 ରୁ P-24 ଭାବରେ ଚିହ୍ନିତ ଅନେକ ଦସ୍ତାବିଜ ପାଇଥିଲେ ।

6. ଅଭିଯୁକ୍ତ, Cr.P.Cର ଧାରା 313 ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କ ବୟାନରେ, ତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆଗତ ଅପରାଧମୂଳକ ତଥ୍ୟକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ଏବଂ ମତ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଦୁର୍ଘଟଣା ଯାନ୍ତ୍ରିକ ତ୍ରୁଟି ଯୋଗୁଁ ଘଟିଛି, ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଏବଂ ଅବହେଳା ଯୋଗୁଁ ନୁହେଁ । ତଥାପି, ସେ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ଦାଖଲ ନକରିବାକୁ ବାଛିଥିଲେ ।

7. ବିଜ୍ଞ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ 1988 ଅଧିନିୟମର ଧାରା 187 ଅନୁଯାୟୀ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ଅପରାଧରୁ ମୁକ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ IPCର ଧାରା 279, 337, 338 ଏବଂ 304- A ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅପରାଧ ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିମାଣର ଜରିମାନା ଦେବାକୁ ଏବଂ ଯଦି ସେ ତାହା ଅନାଦେୟ କରନ୍ତି, ତେବେ IPCର ଧାରା 279 ଏବଂ 337 ଏବଂ ଧାରା 338 ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ପାଇଁ ସରଳ କାରାଦଣ୍ଡ ଭୋଗିବାକୁ ଦଣ୍ଡିତ କରିଥିଲେ । IPCର ଧାରା 304- A ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧ ସମ୍ପର୍କରେ, ବିଜ୍ଞ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ଛଅ ମାସ ସରଳ କାରାଦଣ୍ଡ ଏବଂ 2000/- ଟଙ୍କା ଜରିମାନା ଦେବାକୁ ଦଣ୍ଡିତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଯଦି ସେ କାରାଦଣ୍ଡକୁ ବିରୋଧ କରନ୍ତି, ତେବେ 45 ଦିନ ସରଳ କାରାଦଣ୍ଡ ଭୋଗିବାକୁ ଦଣ୍ଡିତ କରିଥିଲେ ।

8. ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ଏବଂ ଦଣ୍ଡାଦେଶକୁ ବିରୋଧ କରି ଏକ ଆବେଦନ ଉପରେ, ବିଜ୍ଞ ଅପିଲୀୟ ବିଚାରପତି ମୂଳତଃ ଦୁଇଟି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଇଥିଲେ, ଯଥା, ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯାଇଥିବା ନିଷ୍କର୍ଷ ଭୁଲ୍ କି ଏବଂ ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଦଣ୍ଡାଦେଶକୁ ଆବେଦନରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବା ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ କି । ପ୍ରମାଣର ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ପରେ, ଅପିଲୀୟ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ ଯେ ଏହା ସନ୍ଦେହମୁକ୍ତ ଭାବରେ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଛି ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଜଣକ ନୂତନ ଭାବରେ କ୍ରୟ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ଅଣପଞ୍ଜିକୃତ ଟ୍ରାକ୍ଟରର ଡ୍ରାଇଭର ହୋଇଥିବାରୁ ସେ ପୁରୁଣା ଟ୍ରେଲରରେ କେବଳ ଅତିମାତ୍ରାରେ ତେନ୍ତୁଳି ବସ୍ତା ନଥିଲା ବରଂ 22 ଜଣ ଯାତ୍ରୀଙ୍କୁ ଲଦା ହୋଇଥିବା ଟ୍ରେଲରରେ ଯାତ୍ରା କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଅନୁମତି ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କର ଅବହେଳା ଯୋଗୁଁ, ଟ୍ରେଲରଟି ଟ୍ରାକ୍ଟରରୁ ଅଲଗା ହୋଇଗଲା ଯାହା ଫଳରେ ଏହା ରାସ୍ତା କଡ଼ରେ ଓଲଟିଗଲା । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଟ୍ରେଲରକୁ ଅଲଗା କରିବା ପରେ, ଟ୍ରାକ୍ଟରଟି 30 ଫୁଟ ଉପରକୁ ଉଠିଥିଲା, ଯାହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରତିଫଳିତ କରେ ଯେ ଟ୍ରାକ୍ଟରଟି ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଥିଲା ।

9. ବିଜ୍ଞ ଅପିଲୀୟ ବିଚାରପତି ବିଦ୍ୱାନ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ମତ ସହିତ ସହମତ ହୋଇଥିଲେ ଯେ ଦୁର୍ଘଟଣାଟି ଯାନ୍ତ୍ରିକ ତ୍ରୁଟି ଯୋଗୁଁ ଘଟିନାହିଁ ବରଂ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଚଞ୍ଚଳତା ଏବଂ ଅବହେଳା ଥିଲା ଏବଂ ସ୍ୱାଧୀନ ସାକ୍ଷୀଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ପ୍ରମାଣ ଦ୍ୱାରା ଏହା ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଥିଲା । ଉପରୋକ୍ତ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ କାରଣରୁ, ସେ ପ୍ରଥମ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ନକାରାତ୍ମକ ଭାବରେ ଦେଇଥିଲେ । ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତରରେ, ସେ ସମସ୍ତ ଅପରାଧ ସମ୍ପର୍କରେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତତାକୁ ବଜାୟ ରଖିଲେ, କିନ୍ତୁ IPCର ଧାରା 279 ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଦଣ୍ଡକୁ ଖାରଜ କରିଥିଲେ ।

10. ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେବାର ଆଇନଗତ ସ୍ଥିରତା ଉପରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଇ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଏସ୍. ଏନ୍. ଭଟ୍ ଏହା ଦାଖଲ କରିଛନ୍ତି ଯେ ସମସ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ମତ ପ୍ରକାଶ କରି ଗୁରୁତର ତ୍ରୁଟିରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ଯେ ଦୁର୍ଘଟଣା ଯାନ୍ତ୍ରିକ ତ୍ରୁଟି ଯୋଗୁଁ ଘଟିନାହିଁ, ଅର୍ଥାତ୍ ଜଳଚାଳିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଠିକ୍ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ ନକରିବା ଯୋଗୁଁ, ଏବଂ ଏପରି ମତ ପ୍ରକାଶ ଆଭିମୁଖ୍ୟର ବିକୃତତାକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶ କରେ । ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆହୁରି ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଛି ଯେ ଯେତେବେଳେ ଆବେଦନକାରଙ୍କୁ IPCର ଧାରା 279

ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅପରାଧରୁ ମୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି, ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କୁ ଅନ୍ୟ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଦଣ୍ଡିତ କରାଯାଇପାରି ନଥାନ୍ତା । ଶ୍ରୀ ଭଟ୍ଟଙ୍କ ଦାଖଲର ଶେଷ ଅଂଶ ହେଉଛି ଯେ ଦୁର୍ଘଟଣା ସମୟରେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବୟସ 22 ବର୍ଷ ଥିଲା ଏବଂ ଏହି ମଧ୍ୟରେ, ତାଙ୍କର ବିବାହ ହୋଇସାରିଛି ଏବଂ ତେଣୁ, ଏହାକୁ ଗ୍ରହଣୀୟ ହ୍ରାସକାରୀ କାରକ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ମୁଖ୍ୟ ଦଣ୍ଡାଦେଶ ପୂର୍ବରୁ ହାଜତରେ ଥିବା ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଜରିମାନାର ପରିମାଣ ବୃଦ୍ଧି କରାଯିବା ଉଚିତ ।

11. ରାଜ୍ୟ ପକ୍ଷରୁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା କୁମାରୀ ବିଶ୍ରୁତି ବିଜୟ, ବିପରୀତ ଭାବରେ, ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ବିଜ୍ଞ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ତଥା ଅପିଲୀୟ ଅଦାଲତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରମାଣର ବିଶ୍ଳେଷଣ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ତ୍ରୁଟିହୀନ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପତ୍ତିକୁ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ବିକୃତ କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହା ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଛି ଯେ ନଥିରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପ୍ରମାଣ ଅଛି ଯେ ଘଟଣାଟି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଚଞ୍ଚଳ ଏବଂ ଅବହେଳା କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଗୁଁ ଘଟିଥିଲା ଏବଂ ଉକ୍ତ ନିଷ୍କର୍ଷ, ଲିପିରେ ଥିବା ତଥ୍ୟ ଉପରେ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିବାରୁ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ହସ୍ତକ୍ଷେପର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ IPCର ଧାରା 279 ଅନୁଯାୟୀ ଦୋଷମୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ତେଣୁ ସେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅପରାଧ ସମ୍ପର୍କରେ ଦୋଷମୁକ୍ତ ହେବା ଉଚିତ ବୋଲି ଉପସ୍ଥାପିତ ବିଷୟ ଉପରେ ମତାମତ ଦେଇ, କୁମାରୀ ବିଶ୍ରୁତି ବିଜୟ ଏହା ପ୍ରତିପାଦନ କରିଛନ୍ତି ଯେ ବିଜ୍ଞ ଅପିଲୀୟ ବିଚାରପତିଙ୍କ ରାୟର ଅଧ୍ୟୟନ ପରେ, ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ସେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ଆଦେଶକୁ କାଏମ ରଖିଛନ୍ତି ଏବଂ IPCର ଧାରା 279 ଅପରାଧ ପାଇଁ କୌଣସି ପୃଥକ ଦଣ୍ଡାଦେଶ ଦେଇନାହାଁନ୍ତି ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ, ସେ ଦଣ୍ଡାଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରିଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଦୋଷୀସାବ୍ୟସ୍ତତାକୁ ନୁହେଁ । ବିଜ୍ଞ ଓକିଲ ଆହୁରି ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି ଯେ ବୃତ୍ତିଗତ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଉଥିବା ଡ୍ରାଇଭରମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଯାଇଥିବା ଅସାବଧାନତା, ଅବହେଳା ଏବଂ ସମ୍ବେଦନହୀନ ମନୋଭାବ ଯୋଗୁଁ ରାସ୍ତା ଦୁର୍ଘଟଣାର ହାର ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉଚ୍ଚ ଏବଂ ଦ୍ରୁତ ହାରରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି, ଯେତେବେଳେ ଏତେ ଲୋକ ଆହତ ହୋଇଛନ୍ତି, କେତେକ ଗୁରୁତର ଆଘାତ ପାଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଜୀବନ ହରାଇଛନ୍ତି, ନମନୀୟ ବର୍ଣ୍ଣନା ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଦଣ୍ଡର ଧାରଣା ପାଇଁ ଏକ ଅଭିଶାପ ହେବ ।

12. ପ୍ରଥମେ, ଆମେ ଡ୍ରାଇଭରଙ୍କ ବେପରୁଆ ଏବଂ ଅବହେଳାପୂର୍ଣ୍ଣ ଗାଡି ଚାଳନା ଦିଗକୁ ବିଚାରକୁ ନେବା। ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ତ୍ରୁଟି ଯୋଗୁଁ ଅର୍ଥାତ୍ ଜଳଚାଳିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଠିକ୍ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ ନକରିବା ଯୋଗୁଁ ଗାଡ଼ିଟି ଓଲଟି ପଡ଼ିଥିଲା । ଉକ୍ତ ଦାଖଲକୁ ପ୍ରଶଂସା କରିବା ପାଇଁ, ଆମେ ନଥିରେ ଆଗତ ତଥ୍ୟ ଏବଂ ନିମ୍ନ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ବିଶ୍ଳେଷଣକୁ ସତର୍କତାର ସହିତ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିଛୁ । ଏହାର ସତର୍କତାର ସହିତ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ପରେ, ଆମେ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲୁ ଯେ ସମସ୍ତ ଅଦାଲତ ସ୍ୱାଧୀନ ସାକ୍ଷୀଙ୍କ ତଥା ମୋଟର ଯାନ ନିରୀକ୍ଷକ PW-10ଙ୍କ ପ୍ରାମାଣିକ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଛନ୍ତି । ଟ୍ରାକ୍ଟରରୁ ଟ୍ରେଲରଟି ଅଲଗା ହେବା କାରଣରୁ ଯେଉଁଭଳି ଭାବରେ ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟିଥିଲାଏବଂ ଟ୍ରାକ୍ଟରଟି ଅତିକ୍ରମଣ କରିଥିବା ଦୂରତାକୁ ଦେଖିଲେ, ତାହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶ କରେ ଯେ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା

ଗାଡ଼ିଟି ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ବେପରୁଆ ଭାବରେ ଚଲାଯାଇଥିଲା । ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିବା ଯାନ୍ତ୍ରିକ ବିଫଳତାର ଦାବି ଇନ୍ସପେକ୍ଟରଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇନଥିଲା । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଯାହା ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଉଛି ତାହା ହେଉଛି ଯେ PW-3 ଦର୍ଶାଇଛି ଯେ ଦୁର୍ଘଟଣା ଯାନ୍ତ୍ରିକ ବିଫଳତା ଯୋଗୁଁ ଘଟିଛି । ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ ତଥା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ PW-3ଙ୍କ ପ୍ରାମାଣିକ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିନାହାଁନ୍ତି କାରଣ ସେ କେବଳ ଜଣେ କୃଷିଜୀବୀ, ଯେତେବେଳେ ମୋଟର ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଇନ୍ସପେକ୍ଟର ସମେତ ଅନ୍ୟ ବୈଷୟିକ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ ଦ୍ରୁତଗତିରେ ଏବଂ ଅବହେଳାପୂର୍ଣ୍ଣ ଗାଡି ଚାଳନା ବିଷୟରେ ବୟାନ ଦେଇଛନ୍ତି । ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରମାଣ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରି, ବିଜ୍ଞ ବିଚାର ବିଚାରପତି ତଥା ଅପିଲୀୟ ବିଚାରପତି ଦ୍ରୁତଗତି ଏବଂ ଅବହେଳାପୂର୍ଣ୍ଣ ଗାଡି ଚାଳନା ସମ୍ପର୍କରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଫେରାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ।**ଅପିଲୀୟ** ଅଦାଲତ ଅଧିକ ଯାଞ୍ଚ କରି ଜାଣିପାରିଛନ୍ତି ଯେ ନଥିରେ ଥିବା ପ୍ରମାଣ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଉଛି ଯେ ଡ୍ରାଇଭର ଗାଡ଼ିକୁ ରାସ୍ତାର ବାମ ପାର୍ଶ୍ୱକୁ ନେଇଯାଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ସେ ମୁଖ୍ୟ ରାସ୍ତାରୁ 'କଚ୍ଚା' ରାସ୍ତାକୁ ଚାଲିଯାଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଏହାଦ୍ୱାରା ଟ୍ରାକ୍ଟର ଏବଂ ଟ୍ରେଲର ମଧ୍ୟରେ ସଂଯୋଗ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇଯାଇଛି । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ମତ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଟ୍ରାକ୍ଟରର ଗତି ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା କି ନାହିଁ ତାହା ଦେଖିବା ପାଇଁ ଯତ୍ନ ନେଇ ନାହାଁନ୍ତି, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଟ୍ରେଲରଟି ବିଚ୍ଛିନ୍ନ କରାଯାଇପାରିଲା ନାହିଁ । ଆମର ବିଚାରିତ ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତଥ୍ୟାତ୍ମକ ଅଙ୍କର ସ୍କୋରର ବିଶ୍ଳେଷଣକୁ ବିକୃତ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ତେଣୁ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଅସ୍ଥିର କରାଯିବା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ ।

13. ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲଙ୍କ ଉପସ୍ଥାପନର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅଂଶ ହେଉଛି ଯେ ଯେତେବେଳେ ସେ IPCର ଧାରା 279 ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କୁ ଅନ୍ୟ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଦଣ୍ଡ ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ କାରଣ ଚଞ୍ଚଳ ଏବଂ ଅବହେଳା କାର୍ଯ୍ୟର ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇନାହିଁ । ପ୍ରଥମ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଉପରୋକ୍ତ ଉପସ୍ଥାପନାଟି ବହୁତ ଆକର୍ଷଣୀୟ ଦେଖାଯାଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଅପିଲୀୟ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ରାୟର ଗଭୀର ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ, ଏହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଗୁରୁତ୍ୱହୀନ ହୋଇଯାଏ । ବିଜ୍ଞ ଅପିଲୀୟ ବିଚାରପତି, ଏକ ଅପିଲୀୟ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଆଶା ଅନୁଯାୟୀ ନଥିରେ ଥିବା ପ୍ରମାଣର ଉପଯୁକ୍ତ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ପରେ, ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିଛନ୍ତି ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଦ୍ରୁତଗତିରେ ଏବଂ ଅବହେଳା ସହିତ ଗାଡ଼ି ଚଲାଉଥିଲେ । କିଛି କାରଣ ଦର୍ଶାଇବା ପରେ, ସେ ବିଚାର କରିଛନ୍ତି ଯେ IPCର ଧାରା 279 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ପୃଥକ ଦଣ୍ଡାଦେଶ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ, ଏବଂ ତଦନୁସାରେ, ସେ ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଦଣ୍ଡାଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରିଛନ୍ତି । ଏଠାରେ ଏହା କହିବା ଉପଯୁକ୍ତ ଯେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେବା ଏବଂ ଦଣ୍ଡାଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଅଛି । ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେବା ହେଉଛି ଅଭିଯୁକ୍ତ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଅପରାଧର ପ୍ରମାଣ । ଏହା ଅପରାଧର ଦୋଷର ପ୍ରମାଣ । ଦଣ୍ଡ ଉପାଦାନ ହେଉଛି ଦଣ୍ଡାଦେଶ । *ରାମା ନାରଙ୍ଗ ବନାମ ରମେଶ ନାରଙ୍ଗ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ*[1] ମାମଲାରେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଏକ ତିନି ଜଣିଆ ଖଣ୍ଡପୀଠ, ଅପରାଧିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 354 କୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ପରେ କହିଛନ୍ତି ଯେ ସଂହିତାର ଧାରା 353 ରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ

[1] (1995) 2 SCC 513

ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାୟ, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ମଧ୍ୟରେ, ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ କେଉଁ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ତାଙ୍କୁ କେଉଁ ଦଣ୍ଡ ଦିଆଯାଇଛି ତାହା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବ । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ, ସଂହିତାର ଧାରା 389 (1) ଅନୁଯାୟୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର କ୍ଷମତା ସହିତ ବିଚାର କରିବା ସମୟରେ, ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିଛନ୍ତି ଯେ ସାଧାରଣତଃ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବାର ଆଦେଶ ନିଜେ ସଂହିତା ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଏହା ଦଣ୍ଡାଦେଶର ଆଦେଶ କିମ୍ବା କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରିବା କିମ୍ବା ଜରିମାନା କିମ୍ବା ପରିବୀକ୍ଷାରେ ମୁକ୍ତ କରିବାର ଆଦେଶ ଯାହା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇପାରିବ ଏବଂ ଯଦି ସ୍ଥଗିତ ନ ଥାଏ, ତେବେ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ହେବ । ଏହା ଆହୁରି କୁହାଯାଇଛି ଯେ କିଛି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବାର ଆଦେଶ ଏହି ଅର୍ଥରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇପାରିବ ଯେ ଏହା ଏକ ଅଯୋଗ୍ୟତା ଆଣିପାରେ । ଆମେ କେବଳ ଉପରୋକ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛୁ ଯେ ଏକ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ଏବଂ ଦଣ୍ଡାଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଅଛି । ଏତତ୍କାଳୀନ ମାମଲାରେ, ଅପିଲୀୟ ଅଦାଲତର ରାୟ ଦର୍ଶାଉଛି ଯେ, IPCର ଧାରା 279 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ପୃଥକ ଦଣ୍ଡ ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ ଏବଂ ତେଣୁ, ଉକ୍ତ ଦଣ୍ଡକୁ ରଦ୍ଦ କରାଯାଇଛି । ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରାୟ ପଢିବା ଦ୍ୱାରା ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଜଣାପଡୁଛି ଯେ IPCର ଧାରା 279 ଅଧୀନରେ ହୋଇଥିବା ଦଣ୍ଡାଦେଶ ରଦ୍ଦ ହୋଇନାହିଁ । ଏହା ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦ୍ରୁତଗତିରେ ଏବଂ ଅବହେଳା ସହିତ ଗାଡି ଚାଳନା କରିବା ଫଳରେ ଟ୍ରେଲରରେ ଯାତ୍ରା କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଆହତ ହୋଇଥିଲେ ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଛି । ଏପରି କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ କିଛି ଗୁରୁତର ଭାବେ ଆହତ ହୋଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଗୁରୁତର ଭାବେ ଆହତ ହୋଇଥିବା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଶେଷ ନିଶ୍ୱାସ ତ୍ୟାଗ କରିଛନ୍ତି । ତେଣୁ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କ ଦାଖଲ ଯେ ତାଙ୍କୁ IPCର ଧାରା 279 ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧରୁ ମୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି, ତାହା ଗ୍ରହଣଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ, ଏବଂ ତେଣୁ, ଆମେ ନିଃସନ୍ଦେହରେ ଏହାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରୁଛୁ ।

14. ଶ୍ରୀ ଭଟ୍ଙ୍କ ଶେଷ ଯୁକ୍ତି ହେଉଛି ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତ-ଆବେଦନକାରୀ ଘଟଣା ସମୟରେ 22 ବର୍ଷ ବୟସର ଜଣେ ଯୁବକ ଥିଲେ ଏବଂ ଏହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ, ସେ ବିବାହ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ତେଣୁ, ମୂଳ ଦଣ୍ଡ ବଜାୟ ରଖିବା ଅନୁପଯୁକ୍ତ ହେବ, ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତି ଅନୁଯାୟୀ, ଏହାକୁ ପୂର୍ବରୁ ହୋଇଥିବା ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଜରିମାନାର ପରିମାଣ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇପାରେ ଏହି ସର୍ତ୍ତ ସହିତ ଯେ ଏହା ଦୁର୍ଘଟଣାର ପୀଡିତମାନଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଭାବରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

15. ଆମର ବିଚାରିତ ମତରେ, ଉପରୋକ୍ତ ଦାଖଲ ଏକ ସତର୍କ ଏବଂ ସତର୍କ ପରୀକ୍ଷା ଆବଶ୍ୟକ କରେ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ମୂଳତଃ ଯାହା ଯୁକ୍ତି କରାଯିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇଛି ତାହା ହେଉଛି ଯେ କୋହଳ ଦଣ୍ଡାଦେଶର ବିଚାର ପାଇଁ ପ୍ରଶମିତ ପରିସ୍ଥିତି ରହିଛି । ଆମେ ଯେପରି ଅନୁଭବ କରୁଛୁ, ଦୁଇଟି ଦିଗ, ଯଥା, (i) ଦୁର୍ଘଟଣା ସମୟରେ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ବୟସ; ଏବଂ (ii) ତାଙ୍କର ବର୍ତ୍ତମାନର ବୈବାହିକ ସ୍ଥିତି, ପ୍ରଶମିତକାରୀ କାରଣ ଭାବରେ ଉପରେ ଆଲୋକପାତ କରାଯାଇଛି । ବର୍ତ୍ତମାନର ସାମାଜିକ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ

ଏହି ପ୍ରକାରର ଅପରାଧରେ ଦଣ୍ଡ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ଏହି ଦୁଇଟି ଦିଗକୁ ହ୍ରାସକାରୀ କାରଣ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରିବା ପୂର୍ବରୁ, ଆମେ ଭାବୁଛୁ ଯେ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ କିଛି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ କଥା ଉଠାଇବା ଉଚିତ ।

16. *କର୍ଣ୍ଣାଟକ ରାଜ୍ୟ ବନାମ କୃଷ୍ଣ ଓରଫ ରାଜୁ*[2] ମାମଲାରେ, IPC ଧାରା 304-A ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଅପରାଧ ସମ୍ପର୍କରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଦଣ୍ଡର ଧାରଣା ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ସମୟରେ, ନ୍ୟାୟାଳୟ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଏପରି ମାମଲାରେ ଅଯଥା ସହାନୁଭୂତି କେବଳ ନ୍ୟାୟର ପରିହାର କରିବ ନାହିଁ ବରଂ ଅପରାଧିକ ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ପ୍ରଭାବଶାଳୀତା ଉପରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ବିଶ୍ୱାସକୁ ମଧ୍ୟ ଦୁର୍ବଳ କରିବ । ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା କଷ୍ଟକର ଯେ IPC ଧାରା 304-A ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଅପରାଧ ପାଇଁ ମୋଟର ଯାନର ଡ୍ରାଇଭରଙ୍କ ଉପରେ 250 ଟଙ୍କା ଜରିମାନା ଦଣ୍ଡାଦେଶ ଲାଗୁ କରିବା ଏବଂ ତାହା ମଧ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରଶମିତ କିମ୍ବା ପ୍ରଶମିତ ପରିସ୍ଥିତି ବିନା ଯେକୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବିବେକକୁ ଆଘାତ କରିବ ଏବଂ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଏହି ଧାରଣା ଦେବ ଯେ ବିଚାର ନ୍ୟାୟର ଉପହାସ ଥିଲା । ଏହା ପରେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦଣ୍ଡାଦେଶକୁ ଛଅ ମାସ ସଶ୍ରମ କାରାଦଣ୍ଡ ସହିତ 1000 ଟଙ୍କା ଜରିମାନା ଏବଂ ଏହା ଖିଲାପରେ ଦୁଇ ମାସ ସଶ୍ରମ କାରାଦଣ୍ଡକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିଛନ୍ତି ।

17. *ସେବକ ପେରୁମଲ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମ ତାମିଲ ନାଡୁ ରାଜ୍ୟ*[3] ମାମଲାରେ, ଏହା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି ଯେ ଅନୁଚିତ୍ ଦଣ୍ଡାଦେଶର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ଅଯଥା ସହାନୁଭୂତି ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଅଧିକ କ୍ଷତି ପହଞ୍ଚାଇବ ଏବଂ ଆଇନର ପ୍ରଭାବଶାଳୀତା ଉପରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ବିଶ୍ୱାସକୁ ହ୍ରାସ କରିବ ।

18. *ଯଶୁଭା ଭରତସିଂହ ଗୋହିଲ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ଗୁଜୁରାଟ ରାଜ୍ୟ*[4] ମାମଲାରେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦଣ୍ଡାଦେଶର ନୂତନ ଆପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ବୋଧିତ କରି ମତ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଅଦାଲତ ନିରନ୍ତର ଏପରି ପରିସ୍ଥିତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଛନ୍ତି ଯେଉଁଠାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ନୂତନ ଆପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ସେହି ଆପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଦଣ୍ଡାଦେଶ ପ୍ରଣାଳୀକୁ ଗଢ଼ି ତୋଳିବାକୁ ପଡିବ । ସମାଜର ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ଅପରାଧୀଙ୍କୁ ନିରୁତ୍ସାହିତ କରିବା ହେଉଛି ଆଇନର ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ଦଣ୍ଡାଦେଶ ଦେଇ ଏହା ହାସଲ କରିବାକୁ ପଡିବ ।

19. *ଦଳବୀର ସିଂହ ବନାମ ହରିୟାଣା ରାଜ୍ୟ*[5] ମାମଲାରେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହିପରି ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି :

> "ଭାରତରେ ସଡ଼କ ଦୁର୍ଘଟଣାର ଦ୍ରୁତ ଗତି ଏବଂ ପୀଡିତ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ପରିବାରକୁ ଭେଟିବା ପାଇଁ ହେଉଥିବା ଭୟଙ୍କର ପରିଣାମକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି, ଅପରାଧିକ ନ୍ୟାୟାଳୟ IPCର ଧାରା 304A ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧର ପ୍ରକୃତିକୁ PO ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 ର ହିତକାରୀ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଆକର୍ଷିତ କରି ବିଚାର କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ମଟର ଗାଡ଼ିର ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ କିମ୍ବା ଅବହେଳା ଯୋଗୁଁ ମୃତ୍ୟୁ

[2] (1987)1 SCC 538
[3] (1991) 3 SCC 471
[4] (1994) 4 SC 353
[5] (2000) 5 SCC 82

ଘଟାଇବା ଅପରାଧ ପାଇଁ ଦଣ୍ଡର ପରିମାଣ ବିଚାର କରିବା ସମୟରେ, ପ୍ରମୁଖ ବିଚାରଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ନିବାରଣ ।"

ଏହା ପରେ, ନ୍ୟାୟାଳୟ ଜଣେ ବୃତ୍ତିଗତ ଡ୍ରାଇଭରଙ୍କଠାରୁ କ'ଣ ଆଶା କରାଯାଏ ତାହା ଉପରେ ଆଲୋକପାତ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ:

"ଜଣେ ବୃତ୍ତିଗତ ଡ୍ରାଇଭର ପ୍ରାୟତଃ ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଅଟୋମୋବାଇଲର ବେଗବୃଦ୍ଧିକାରୀ ଯନ୍ତ୍ରକୁ ପେଡାଲ୍ କରନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ନିରନ୍ତର ନିଜକୁ ଜଣାଇବାକୁ ପଡିବ ଯେ ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ଗୋଡ଼ ଗତିଶୀଳ ଅବସ୍ଥାରେ ଗାଡ଼ିର ପେଡାଲ୍ ଉପରେ ଥାଏ, ସେତେବେଳେ ସେ ଗୋଟିଏ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ମଧ୍ୟ ଶିଥିଳତା କିମ୍ବା ଅସାବଧାନତା ସହ୍ୟ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ସେ ଏହା ଭାବିବାର ସୁଯୋଗ ନେଇପାରିବେ ନାହିଁ ଏବଂ ନେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ଯେ ଏକ ଦ୍ରୁତଗାମୀ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ କୌଣସି ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟାଇବ ନାହିଁ; କିମ୍ବା ଯଦି କୌଣସି ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟେ ତେବେ ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ କୌଣସି ମଣିଷର ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ ହେବ ନାହିଁ; କିମ୍ବା ଯଦି ଏପରି ମୃତ୍ୟୁ ହୁଏ ତେବେ ମଧ୍ୟ ସେ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ନ ହୋଇପାରନ୍ତି; ଏବଂ ଶେଷରେ, ଯଦିଓ ସେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନ୍ତି, ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ସହିତ ନମ୍ରତାର ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯିବ । ତାଙ୍କୁ ସର୍ବଦା ତାଙ୍କ ମନରେ ଏହି ଭୟର ମାନସିକତା ରଖିବା ଉଚିତ ଯେ ଯଦି ସେ ତାଙ୍କ ନିର୍ବୋଧ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ଯୋଗୁଁ ଜଣେ ମଣିଷର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟାଇଥିବା ଅପରାଧ ପାଇଁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ସେ ଜେଲ ଦଣ୍ଡରୁ ରକ୍ଷା ପାଇପାରିବେ ନାହିଁ । ଅଟୋମୋବାଇଲ ଚାଳନା ଯୋଗୁଁ ହେଉଥିବା ମୋଟର ଦୁର୍ଘଟଣାର ଉଚ୍ଚ ହାରକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ, ବିଶେଷକରି ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସ୍ତରରେ ଏହି ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ ।"

20. *କର୍ଣ୍ଣାଟକ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ଶରଣପ୍ପା ବାସନାଗୌଡା ଆରେଗୌଡର୍*[6] ମାମଲାରେ, ଏହା ରାୟ ଦିଆଯାଇଛି ଯେ ଯଦି ଅଭିଯୁକ୍ତମାନେ ଦ୍ରୁତଗତିରେ ଏବଂ ଅବହେଳାପୂର୍ଣ୍ଣ ଗାଡି ଚାଳନା ପାଇଁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ସେମାନେ ଆଇନର କବଳରୁ ଅତି ହାଲୁକା ଭାବରେ ଖସି ନ ଯାଆନ୍ତି ତାହା ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଅଦାଲତମାନଙ୍କୁ ସତର୍କ ରହିବାକୁ ପଡିବ । ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଦଣ୍ଡ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଭୁଲ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରତିରୋଧକ ପ୍ରଭାବ ପକାଇବା ଉଚିତ ଏବଂ ଏହା ଅପରାଧର ଗମ୍ଭୀରତା ସହିତ ସମାନ ହେବା ଉଚିତ । ଅବଶ୍ୟ, ଦଣ୍ଡର ପରିମାଣ ସ୍ଥିର କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ହୋଇପାରେ ଏପରି ବ୍ୟାପକ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ପରିସରର ତଥ୍ୟର ସମୀକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଦଣ୍ଡାଦେଶ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ନ୍ୟାୟଳୟଗୁଡ଼ିକୁ ବିବେଚନା ଦିଆଯାଇଛି, କିନ୍ତୁ ସମାଜର ବୃହତ୍ତର ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ବିବେଚନା ବ୍ୟବହାର କରାଯିବ ଏବଂ ଏହା ଯୋଡିବା ଅନାବଶ୍ୟକ ଯେ ଅପରାଧୀଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡ ଦେବା ହୁଏତ ଅପରାଧିକ ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ସର୍ବସାଧାରଣ ବିଷୟ ।

[6] (2002) 3 SCC 738.

21. *M.P. ରାଜ୍ୟ ବନାମ ସଲିମ ଓରଫ ଚାମାରୁ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ*[7] ମାମଲାରେ, ଏହା ରାୟ ଦିଆଯାଇଛି ଯେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସମାଜକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ଏବଂ ଅପରାଧୀଙ୍କୁ ନିରୁତ୍ସାହିତ କରିବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଦଣ୍ଡାଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରି ଆଇନର ପ୍ରକାଶିତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହାସଲ କରାଯାଏ । ଏହା ଆଶା କରାଯାଏ ଯେ ଅଦାଲତମାନେ ଦଣ୍ଡ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଏପରି ଭାବରେ ପରିଚାଳନା କରିବେ, ଯାହା ସମାଜର ହିତାହିତ ଜ୍ଞାନକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରେ ଏବଂ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯେଉଁଠାରେ ହେବା ଉଚିତ ସେଠାରେ କଠୋର ହେବା ଉଚିତ ।

22. ପୁଣି ଥରେ *ବି. ନାଗଭୂଷଣମ୍ ବନାମ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ରାଜ୍ୟଙ୍କେ*[8], ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ସତ୍ୟକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି ମତ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଧାରା 304- A ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧ ପାଇଁ 6 ମାସର ସରଳ କାରାଦଣ୍ଡ ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ 1,000 ଟଙ୍କା ଜରିମାନା ଏବଂ ଭାରତୀୟ ପିଙ୍ଗଳ ସଂହିତାର ଧାରା 279 ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଏକ ମାସର ସରଳ କାରାଦଣ୍ଡ ଏବଂ 500 ଟଙ୍କା ଜରିମାନା ଦେବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି, ଯାହାକୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

23. ଏବେ, *ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ବଲୱିନ୍ଦର ସିଂହ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ*[9] ମାମଲାରେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦଣ୍ଡବିଧାନର ଧାରଣା ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ସମୟରେ ଏହିପରି କହିଛନ୍ତି: "ଅଟୋମୋବାଇଲର ବେଗ ଏବଂ ଅବହେଳା ଯୋଗୁଁ ମୃତ୍ୟୁ କିମ୍ବା ଆଘାତ ଘଟାଇବା ଅପରାଧ ପାଇଁ ଦଣ୍ଡବିଧାନର ପରିମାଣ ବିଚାର କରିବା ସମୟରେ, ପ୍ରମୁଖ ବିଚାରଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ନିରୋଧ । ମୋଟରଯାନ ଚଳାଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଏହା ଭାବି ସୁଯୋଗ ନେଇପାରିବେ ନାହିଁ ଏବଂ ନେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ଯେ ଯଦିଓ ସେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ମଧ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଳୟ ତାଙ୍କ ସହିତ ନମ୍ରତାର ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ" ।

24. *ଆଲିଷ୍ଟର ଆଣ୍ଟୋନି ପାରେରା ବନାମ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟ*[10] ମାମଲାରେ, ଏହା ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ ଅପରାଧିକ ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସମ୍ପର୍କରେ ଦଣ୍ଡବିଧାନ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟ । ଅପରାଧିକ ଆଇନର ପ୍ରମୁଖ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ଅପରାଧର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ଗୁରୁତ୍ୱ ଏବଂ ଅପରାଧ କରାଯିବାର ପଦ୍ଧତି ସହିତ ସମାନ ଉପଯୁକ୍ତ, ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଏବଂ ସମାନୁପାତିକ ଦଣ୍ଡବିଧାନ ଲାଗୁ କରିବା । ଅପରାଧ ପ୍ରମାଣ ଉପରେ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡବିଧାନ ପାଇଁ କୌଣସି କଟକଣା ପଦ୍ଧତି ନାହିଁ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ କିଛି ନୀତି ବିକଶିତ କରିଛନ୍ତି: ଦଣ୍ଡ ନୀତିର ଯୁଗ୍ମ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ନିରୋଧ ଏବଂ ସଂଶୋଧନ । କେଉଁ ଦଣ୍ଡ ନ୍ୟାୟର ଲକ୍ଷ୍ୟ ପୂରଣ କରିବ ତାହା ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଅପରାଧର ଗୁରୁତ୍ୱ, ଅପରାଧର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ, ଅପରାଧର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମସ୍ତ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହା ଆହୁରି ମତ ଦିଆଯାଇଛି ଯେ ଅପରାଧୀକୁ ଦଣ୍ଡ ଦେବାରେ ସମାନୁପାତିକତାର ନୀତି ଅପରାଧିକ ନ୍ୟାୟଶାସ୍ତ୍ରରେ ସୁଦୃଢ଼ । ଆଇନଗତ ଭାବରେ, ଅପରାଧ

[7] (2005) 5 SCC 554
[8] (2008) 5 SCC 730
[9] (2012) 2 SC 182
[10] (2012) 2 SCC 648

ଏବଂ ଦଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରେ ଅନୁପାତ ଅପରାଧୀକୁ ଦଣ୍ଡ ଦେବାରେ ସବୁଠାରୁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥାଏ । ଉପଯୁକ୍ତ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ସାମାଜିକ ସ୍ୱାର୍ଥ ଏବଂ ସମାଜର ବିବେକ ସମେତ ସମସ୍ତ ଦିଗକୁ ବିଚାରକୁ ନେବାକୁ ପଡିବ ।

25. *ରାଜ୍ୟ TR ରେ P.S. ଲୋଧ୍ କଲୋନୀ, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ ବନାମ ସଞ୍ଜୀବ ନନ୍ଦ*[11], ଆମ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ (ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି କେ.ଏସ୍. ରାଧାକୃଷ୍ଣନ୍), ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଦଣ୍ଡର ଧାରଣା ସମ୍ପର୍କରେ ତାଙ୍କର ପୃଥକ ମତରେ ଏହିପରି ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି:

"ଆଇନ ଦାବି କରେ ଯେ ଅପରାଧୀକୁ ଅପରାଧ ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଦଣ୍ଡ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଏହା ଅପରାଧୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ସମାନ ଅପରାଧ କରିବାରୁ ନିବୃତ୍ତ କରିପାରିବ । ଅପରାଧର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତି; ଅପରାଧର ଗମ୍ଭୀରତାକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିବା ପାଇଁ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିବା ଦଣ୍ଡର ଆବଶ୍ୟକତା; ଆଚରଣକୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପ୍ରତିରୋଧ କରିବା ଏବଂ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ଏପରି ଅପରାଧରୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ଦଣ୍ଡ ଦେବା ସମୟରେ ବିଚାର କରାଯିବାକୁ ଥିବା କେତେକ କାରକ ।

26. ଉପରୋକ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଠାରୁ, ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୃଷ୍ଟି ହେଉଛି ଯେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅପରାଧର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ସମାଜର ବିବେକର ଚାହିଦାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଅପରାଧ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଦଣ୍ଡାଦେଶ ଉପରେ ନିଜର ଚିନ୍ତା ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, IPC ଧାରା 304-A ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅପରାଧ ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଦଣ୍ଡାଦେଶ ଉପରେ ଚିନ୍ତାର ବିଷୟ ହୋଇଛି । ଏହା ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଯେ କିଛି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ପ୍ରଶମନକାରୀ କାରଣଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଇଛି କିନ୍ତୁ ଉକ୍ତ ଦିଗଟି ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ । କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଧାରା ଦେଖାଇବା ପରି, ବୃତ୍ତିଗତ ଡ୍ରାଇଭିଂରେ ଦକ୍ଷତା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ସେଥିରୁ ବିଚ୍ୟୁତି ଯାହା ଦ୍ରୁତଗତିରେ ଏବଂ ଅବହେଳାପୂର୍ଣ୍ଣ ଡ୍ରାଇଭିଂ କରିଥାଏ ଏବଂ ଦୁର୍ଘଟଣାର କାରଣ ହୋଇଥାଏ ତାହାକୁ ନିନ୍ଦା କରାଯାଇଛି । ଏକ ମୋଟର ଦୁର୍ଘଟଣାରେ, ଯେତେବେଳେ ଅନେକ ଲୋକ ଆହତ ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟେ, ଏହା ସମାଜରେ ଏକ ଆଲୋଡ଼ନ ସୃଷ୍ଟି କରେ; ଚାରିପାଖରେ ଭୟର ଭାବନା ବ୍ୟାପିଯାଏ । ଜଣଙ୍କର ଅବହେଳା ସାମୂହିକ ଶାନ୍ତିକୁ ଭାଙ୍ଗିଦିଏ । ଯେତେବେଳେ ଏପରି ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟେ, ଏହା ଅନେକ ସ୍ତରରେ ପୀଡିତଙ୍କୁ ମାରିବାର ଏବଂ ସାମାଜିକ ଗଠନରେ ଏକ ଅବନତି ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ସମ୍ଭାବନା ରଖେ । ପ୍ରଭାବିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଏବଂ ପ୍ରତିକୂଳ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଏବଂ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଭୟଙ୍କର ପ୍ରଭାବ ପକାଇପାରେ । ଏହାର ପ୍ରଭାବ ସମାଜ ଉପରେ ପଡ଼ିଥାଏ ଏବଂ ମଦ୍ୟପାନ କରି, ଅବହେଳା କରି କିମ୍ବା ଦୁଃସାହସିକ ଡ୍ରାଇଭରମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଗାଡି ଚାଳନା ଯୋଗୁଁ ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟିଲେ ଏହାର ପ୍ରଭାବ ଅଧିକ ଅନୁଭୂତ ହୁଏ, ଯେଉଁମାନେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଉଲ୍ଲେଖଥାଉ ଯେ, ମୋଟର ଯାନ ଅଧିନିୟମ, 1988 ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡିକ ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଧାରା 357 (3) ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସହିତ ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡାଦେଶ

[11] 2012 (7) SCALE 120

ଦିଆଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଗୁଁ କୌଣସି କ୍ଷତି କିମ୍ବା ଆଘାତ ପାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ସମାନ ପରିମାଣରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଏହାକୁ ସମସ୍ତ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଉପଯୁକ୍ତ ଦଣ୍ଡ ପାଇଁ ବିକଳ୍ପ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବା ନାହିଁ ।

27. ସମ୍ପ୍ରତି, *ରାଟିରାମ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ଏମ୍.ପି. ରାଜ୍ୟ ବନାମ ପୋଲିସ ଇନ୍ସପେକ୍ଟର* [12] ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ, ଯଦିଓ ଏକ ଭିନ୍ନ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, କହିଛନ୍ତି ଯେ ସମୟ ବିତିବା ସହିତ, ଅପରାଧିକ ନ୍ୟାୟଶାସ୍ତ୍ର ପୀଡିତତା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଛି ଯାହା ମୂଳତଃ ଅପରାଧୀ ଏବଂ ପୀଡିତଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଏକ ବିଚାରର ଧାରଣା । ଉଭୟକୁ ସାମାଜିକ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଦେଖାଯାଏ । କେତେକ ଦେଶରେ ପୀଡିତାଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଏବଂ ସମ୍ମାନ ଦିଆଯାଏ । ପୀଡିତାଙ୍କ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷିତ ଅଛି କି ନାହିଁ ତାହା ଦେଖିବା ନ୍ୟାୟାଳୟର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।

28. ଆମେ ଲାଭର ସହିତ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିପାରିବା ଯେ ଉପଯୁକ୍ତ ଦଣ୍ଡ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଆଖି ଖୋଲିବା ଭଳି କାମ କରେ ଯେଉଁମାନେ ରାସ୍ତାରେ ଯାନବାହାନ ଚଲାଇବା ସମୟରେ ସତର୍କ ରୁହନ୍ତି ନାହିଁ ଏବଂ ଏକ ଅସାବଧାନ ମନୋଭାବ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରନ୍ତି ଯାହା ସମ୍ଭବତଃ ଏହି ଧାରଣା ପୋଷଣ କରନ୍ତି ଯେ ସେମାନଙ୍କୁ ଅନୁଗ୍ରହ କରାଯିବ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଜୀବନ "ଅଭାବୀ ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମାଛି" ପରି । ସେମାନେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଭୁଲିଯାଆନ୍ତି ଯେ ଅନେକଙ୍କ ଜୀବନ ସେମାନଙ୍କ ହାତରେ ଅଛି, ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ଚଞ୍ଚଳ ଏବଂ ଅବହେଳା କାର୍ଯ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ମଣିଷର ସୁରକ୍ଷାର ଉତ୍କୃଷ୍ଟତାକୁ ଅଶୋଭନୀୟ ସମାଧି ଦିଆଯାଏ ।

29. ଅପରାଧ ଏବଂ ଦଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରେ ସମାନତା ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନବାଚୀ ନାହିଁ । ଅପରାଧ ଘଟାଇବା ଏବଂ ସାମାଜିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ ଏହାର ପ୍ରଭାବକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଉପଯୁକ୍ତ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ନ୍ୟାୟାଳୟର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ନ୍ୟାୟ ପାଇଁ ସାମୂହିକଙ୍କ ଆହ୍ୱାନ, ଯେଉଁଥିରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଦଣ୍ଡ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ, ତାହାକୁ ହାଲୁକା ଭାବରେ ଅଣଦେଖା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । *ସିରିୟା ଓରଫ ଶ୍ରୀ ଲାଲ ବନାମ M.P ରାଜ୍ୟ*[13] । ଏହାକୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭାବରେ ପାଳନ କରାଯାଇଛି :-

> "ସମାଜର ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ଅପରାଧିକ ପ୍ରବୃତ୍ତିକୁ ଦୂର କରିବା ଆଇନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ, ଯାହା ଉପଯୁକ୍ତ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରଦାନ କରି ହାସଲ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ତେଣୁ, "ଆଦେଶ" ର ଆଧାରଶିଳା ଭାବରେ ଆଇନ ସମାଜ ସାମ୍ନା କରୁଥିବା ଆପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ମୁକାବିଲା କରିବା ଉଚିତ । ଫ୍ରାଇଡମ୍ୟାନ୍ ତାଙ୍କ "ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ ସମାଜରେ ଆଇନ " ରେ କହିଛନ୍ତି ଯେ, "ଅପରାଧିକ ଆଇନର ଅବସ୍ଥା ଯେପରି ହେବା ଉଚିତ - ସେହିପରି ରହିବା ଉଚିତ - ସମାଜର ସାମାଜିକ ଚେତନାର ଏକ ନିର୍ଣ୍ଣାୟକ ପ୍ରତିଫଳନ" । ତେଣୁ, ଦଣ୍ଡ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପରିଚାଳନା କରିବାରେ, ଆଇନ ତ୍ରୁଟି ସଂଶୋଧନ ବ୍ୟବସ୍ଥା କିମ୍ବା ତଥ୍ୟଗତ ଛାଞ୍ଚ ଉପରେ ଆଧାରିତ ପ୍ରତିରୋଧ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଚିତ । ଦଣ୍ଡ ବିଧାନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ

[12] AIR 2012 SCW 1772
[13] AIR 2008 SC 2314

ସନ୍ତୁଳନ ରକ୍ଷା କରି ଯେଉଁଠାରେ କଠୋର ହେବା ଉଚିତ ସେଠାରେ ଦୃଢ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଯେଉଁଠାରେ ଦୟା ପ୍ରଦର୍ଶନ ଆବଶ୍ୟକ ସେଠାରେ ଦୟା ସହିତ ସଂଯମିତ ହେବା ଉଚିତ ।"

30. ଉପରୋକ୍ତ ବିଷୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଆମକୁ ବିଚାର କରିବାକୁ ପଡିବ ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଶମନକାରୀ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପର୍କରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ନିବେଦନ ଗ୍ରହଣଯୋଗ୍ୟ କି । ଯୁବକ ବୟସର ଆଧାରରେ କରୁଣା ଲୋଡାଯାଉଛି ଏବଂ ବିବାହର ମୂଳଦୁଆ ଉପରେ ଦୟା ପ୍ରାର୍ଥନା କରାଯାଉଛି । ଘଟଣାର ତାରିଖ ହେଉଛି ମାର୍ଚ୍ଚ, 2006 । ସାମୂହିକ ସ୍ମୃତିରେ ଥିବା କ୍ଷତ ଚିହ୍ନକୁ ଭୁଲି ହୋଇଯାଇଛି ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ସାମାଜିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ସାମୂହିକ ବିବେକ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସହିତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବିବେକକୁ ତୁଳନା କରି, ଆମେ ଭାବିବାକୁ ବାଧ ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଦୃଢ଼ କରାଯାଇଥିବା ମୂଳ ଦଣ୍ଡ କୌଣସି ହସ୍ତକ୍ଷେପର ଆବଶ୍ୟକତା ରଖେ ନାହିଁ ଏବଂ ତେଣୁ, ଆମେ ଏଥିରେ ସହମତ ।

31. ଫଳସ୍ୱରୂପ, କୌଣସି ପ୍ରକାରର ସାରାଂଶ ନଥିବାରୁ, ଆବେଦନଟି ଖାରଜ ହୋଇଗଲା ।

କେ. କେ. ଟି. ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରାଗଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମା ରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :

ସୁମିତ୍ରା ସାହୁ ,ଅନୁବାଦିକା,
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।